

Rozhovor se Šárkou Machotkovou o změnách evidence tzv. nežádoucích osob po vstupu České republiky do schengenského prostoru

Marek Čaněk

Šárka Machotková z oddělení koordinace schengenské spolupráce odboru azylové a migrační politiky Ministerstva vnitra odpovídala na otázky týkající se změn spojených se vstupem ČR do Schengenského prostoru. Hlavními tématy rozhovoru je používání databáze SIS, evidence tzv. nežádoucích osob a problematika víz.

Informace o tzv. nežádoucích občanech třetích zemí jsou v současné době vedeny v české databázi Evidence nežádoucích osob (ENO). České úřady začínají od září 2007 používat společnou databázi Schengenského informačního systému (SIS), do které převádějí data z ENO. Jakým způsobem jsou záznamy „přelévány“ z jedné databáze do druhé?

Při převodu dat z Evidence nežádoucích osob (ENO), která bude ukončena 23. prosince 2007, nedochází k automatickému „přelití“ všech záznamů z ENO do SIS. Do SIS jsou vkládány pouze takové záznamy, které splňují požadavky schengenského acquis a české legislativy.

Hrubý odhad hovoří o tom, že z ENO by mohlo být do SIS převedeno cca třicet tisíc záznamů o občanech třetích zemí. Podle platných českých zákonů budou převedeny záznamy o těch osobách, u kterých existuje „důvodné nebezpečí, že cizinec označený za nežádoucí osobu může ohrozit závažným způsobem veřejný pořádek nebo bezpečnost smluvních států“. O tom rozhoduje ředitelství cizinecké a pohraniční policie. Označit nějakého cizince za nežádoucí osobu (a zařadit ho tedy do databáze) lze ale jen na základě pravomocného rozhodnutí soudu o restu vyhoštění z území nebo pravomocného rozhodnutí o správním vyhoštění.

Obsahuje databáze ENO také neúspěšné žadatele o azyl?

Neobsahuje.

Do nové databáze SIS budou cizinci zařazováni na základě stejných postupů (tj. rozhodnutí soudu a policie), jako tomu bylo u databáze ENO?

Ano, postup bude stejný, jako je to popsáno výše.

V současné době existují také osoby, které mají platné povolení k pobytu na území ČR, ale v SIS mají záznam, což znamená, že jim má být odepřen vstup do schengenské zóny. Hrozí těmto osobám, že jim bude odebráno povolení k pobytu, nebo bude naopak jejich záznam v SIS smazán?

Záznam v SIS podle článku 96 Schengenské prováděcí úmluvy vložený do SIS jiným státem může být důvodem pro ukončení pobytu občana třetího státu. Při zjištění, že kontrolovaná osoba, která je držitelem platného povolení k pobytu v ČR, má záznam v SIS podle článku 96, zahájí policie konzultaci se státem, který záznam vložil. Předmětem konzultace bude zjištění a vyhodnocení závažnosti důvodů, které vedly k vložení záznamu. Na základě tohoto vyhodnocení bude povolení k pobytu buďto ponecháno v platnosti a záznam v SIS bude smazán nebo bude povolení k pobytu ve správním řízení zrušeno a záznam v SIS bude ponechán. Konečné rozhodnutí učiní stát, který vydal povolení k pobytu.

V případě, že se jedná o občana třetího státu, který je zároveň rodinným příslušníkem občana EU a jako takový osobou požívající právo Společenství na volný pohyb, bude rozhodnutí českých orgánů o ukončení platnosti povolení k pobytu na území ČR opět předcházet konzultace se státem, který příslušný záznam podle článku 96 Schengenské prováděcí úmluvy do SIS vložil. K ukončení platnosti povolení k pobytu bude přistoupeno pouze v případě, že bude trvat důvodné nebezpečí, že by daná osoba mohla při svém pobytu na území jiného členského státu ohrozit jeho bezpečnost nebo v něm narušit veřejný pořádek.

Žadateli o vízum do Schengenu, který je v SIS označen za nežádoucí osobu, bude žádost zamítnuta. Bude tento žadatel informován o tom, že jeho žádost byla zamítnuta z důvodu záznamu v SIS?

Předpisy schengenského acquis nestanovují povinnost informovat neúspěšného žadatele o vízum o tom, z jakého důvodu bylo jeho vízum zamítnuto. Příslušné společné konzulární instrukce pouze stanovují, že se řízení, resp. posuzování žádostí o víza, a možné opravné prostředky řídí právem dané smluvní strany. To podle českých zákonů znamená, že žadatel, kterému vízum nebylo uděleno, má právo být ústně informován o důvodech neudělení víza v rozsahu ustanovení § 56 zákona o pobytu cizinců, kde jsou důvody pro neudělení víza vyjmenovány. Na výslovnou žádost sdělí příslušný zastupitelský úřad důvody neudělení víza i písemně. Je-li důvodem zamítnutí žádost vedení žadatele v SIS za účelem odepření vstupu, je o tom žadatel informován. Navíc má každý právo přístupu k informacím, které se jej týkají a jsou obsaženy v SIS. To znamená, že má právo žádat informace o tom, zda a případně které osobní údaje jsou o něm v SIS vedeny, z jakého důvodu byly zaznamenány a kterým

orgánem. Má také právo na opravu nebo výmaz údajů, které jsou chybné nebo vloženy neoprávněně.

Kdy bude možné udělovat krátkodobé vízum s omezením územní platnosti pouze na Českou republiku? Bude se jednat spíše o výjimečné případy?

Bude se jednat o výjimečné případy. Standardně bude krátkodobé vízum vydávané ve formě jednotného schengenského víza s platností pro území všech států schengenského prostoru. Vízum s omezenou územní platností je takové vízum, kdy je pobyt povolen výlučně pro vnitrostátní území jednoho schengenského státu (např. ČR) a kdy se také vstup i vycestování uskuteční přes území daného státu. Vydání takového víza bude možné pouze ze zvláštních důvodů, např. za situace, kdy cestovní doklad žadatele o víza nebude uznáván některým schengenským státem. Nebo v případě, kdy nejsou splněny všechny podmínky dané schengenským *acquis* pro vstup na území Schengenu, ale některá ze smluvních stran pokládá za nezbytné odchýlit se od těchto podmínek z humanitárních důvodů nebo z důvodů národního zájmu nebo na základě mezinárodních závazků. Pokud některý stát toto vízum s omezením územní platnosti vydá, bude o tom muset také uvědomit ostatní schengenské státy.